

РОЗДІЛ І. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 342.7

DOI <https://doi.org/10.26661/2786-5649-2022-3-01>

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Курінний Є. В.

*доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри конституційного та адміністративного права
Запорізький національний університет
вул. Жуковського, 66, Запоріжжя, Україна
Anastasiaeland@gmail.com*

Ключові слова: волонтерство, державна політика, суспільні потреби, особливий період, громадянське суспільство, контроль.

Набута практика волонтерства в Україні спонукає не тільки до її схвального оцінювання, а й критичного аналізу та складення своєчасних висновків, спрямованих на усунення існуючих недоліків та помилок, що мають відбуватися у контексті реалізації державної політики у цій сфері. Виходячи з позицій пріоритетності нормативно-правового забезпечення суспільних потреб пропонується наступне визначення державної політики у сфері волонтерства, як діяльності законодавчо визначених державних органів та їх посадових осіб, що спрямована на належне формування, нормативну фіксацію та своєчасну реалізацію об'єктивно існуючих різновидів (груп) суспільних потреб, безпосередньо пов'язаних з волонтерством, а саме: вимог до особи волонтера та волонтерської організації; фіксації їх правового статусу; визначення напрямків роботи; забезпечення соціального захисту та фінансової підтримки волонтерів; здійснення дієвого контролю; визначення випадків припинення функціонування (зокрема й з причин порушення принципів волонтерства). Наголошується, що головними особливостями, які впливають на характер і зміст державної політики у сфері волонтерської діяльності є: незавершеність процесів становлення в нашій країні інститутів громадянського суспільства та правової держави; наявність законодавчої невизначеності щодо владних структур, на які покладене завдання формування відповідної політики; домінування серед владних суб'єктів реалізації даної політики органів виконавчої влади вищого та центральних рівнів, з певним зниженням значення регіонального рівня виконавчої влади та органів місцевого самоврядування; відсутність досвіду довготривалої практики волонтерської діяльності, що пояснюється відносно недавнім її поширенням в сучасній Україні (лише з початку 90-х років минулого століття); превалювання мілітарного формату волонтерства, що розпочалося з 2014 року і триває до тепер; домінування допомоги та сприяння волонтерству у змісті відповідної політики.

PARTICULARITIES OF STATE POLICY ON VOLUNTEERING IN UKRAINE

Kurinnyi Ye. V.

Doctor of Law, Professor,

Professor at the Department of Constitutional and Administrative Law

Zaporizhzhia National University

Zhukovskoho str., 66, Zaporizhzhia, Ukraine

Anastasiaeland@gmail.com

Key words: *volunteering, state policy, public needs, special period, civil society, control.*

The new practice of volunteering in Ukraine encourages not only its favorable assessment but also critical analysis and drawing timely conclusions aimed at eliminating available shortcomings and errors which may occur in the context of implementing relevant state policy. From the priority perspective of statutory support of public needs, the following definition of state policy volunteering is proposed. It is an activity of legally defined state bodies and their officials focused on the proper formation, normative fixation, and timely implementation of objectively existing varieties (groups) of public needs directly related to volunteering, namely: requirements an volunteer and a volunteer organization; fixation of their legal status; determination of focus area; provision of social protection and financial support for volunteers; implementation of effective control; specification of cases of termination of business (in particular, due to the reasons of violation of the volunteering principles). It is stressed that main features affecting the nature and content of state policy on volunteering are as follows: incomplete processes of establishing institutions of civil society and the rule of law in our country; legislative uncertainty regarding government bodies entrusted with drafting the relevant policy; the dominance of the executive power authorities of the higher and central levels among the power entities vested with the implementation of the relevant policy with a certain decrease in the importance of regional executive and local self-government bodies; a lack of long-term experience in volunteering, which is explained by its relatively recent spread in modern Ukraine (since the beginning of the 90s of the last century); the prevalence of the military format of volunteering, which has began in 2014 and continues until now; predominance of assistance and promotion of volunteering in the content of the relevant policy.

Постановка проблеми. Волонтерство є достатньо поширеним явищем у значній кількості країн світу, особливо воно розвинуто у визнаних демократіях, ключовими ознаками яких є наявність переважної більшості самодостатніх, позитивно реалізованих громадян, численна і розгалужена система інститутів громадянського суспільства та у значній мірі підконтрольна народу правова держава.

Як суспільний рух волонтерство виникло на Заході, а першими волонтерами були самаритяни, які надавали допомогу усім, хто її потребував. Більш впевнено можна говорити про виникнення феномена волонтерства вже з середини XIX століття. 1859 рік вважається роком виникнення волонтерського руху у світі. Саме в цей період Анрі Дюран, відомий французький письменник-журналіст, вражений наслідками кривавої

битви при Сольферіно, запропонував створити Червоний Хрест – організацію, яка б працювала на волонтерських засадах і надавала першу медичну допомогу полоненим та пораненим. Принципами, сформульованими Анрі Дюраном, керуються волонтерські організації усього світу.

Деякі дослідники виокремлюють XX ст. як головну віху в розвитку волонтерського руху. У Європі після закінчення Першої світової війни з'явилися люди, готові надавати допомогу постраждалим у війні. Саме в цей час були створені перші волонтерські організації. Було засновано Координаційний комітет міжнародної волонтерської служби (CCIVS) під егідою ЮНЕСКО зі штаб-квартирою у Парижі. Волонтер (від лат. „voluntarius” – воля, бажання, від англ. „voluntary” – добровільний, доброволець, йти добровільно) – це особа, яка за власним бажан-

ням допомагає іншим. У багатьох словниках термін „волонтер” часто трактується як „особа, яка добровільно поступила на військову службу”. Нині у більшості країн, волонтерство майже не пов’язане із військовою службою. Воно розвивається, орієнтуючись на надання допомоги усім, хто її потребує.

У світовій практиці найголовнішою ознакою волонтерства є те, що волонтер частину свого вільного (особистого) часу, сил, енергії, знань, досвіду добровільно (без примусу та вказівок „згори”) витрачає на здійснення діяльності, яка є корисною людям і суспільству загалом.

Міжнародною експертною групою з питань волонтерства та соціального розвитку в 1999 році були визначені три характерні особливості волонтерської діяльності: діяльність має бути неприбутковою; діяльність повинна бути добровільною, згідно з особистою волею індивідуума; діяльність повинна бути корисною кому-небудь, не тільки волонтеру, або суспільству загалом. У межах цієї концепції експерти визначили чотири типи волонтерської діяльності, а саме: взаємодопомога та самодопомога; філантропія та послуги іншим людям; участь або громадянський обов’язок; рекламно-пропагандистська діяльність або проведення кампаній.

Історія волонтерства в Україні нараховує понад сто років. Першими вітчизняними волонтерами можна вважати представників Червоного Хреста, який організовував добровільний запис у сестри милосердя для роботи в шпиталях та лікарнях для бідних.

Волонтерство – це фундамент громадянського суспільства. Без участі волонтерів важко уявити громадські організації й благодійність взагалі, без них унеможлиблюється якісний суспільний контроль за діями влади та бізнесу.

У незалежній Україні розвиток волонтерського руху датується початком 90-х років XX ст., коли було створено службу під назвою „Телефон Довіри”, де працювали волонтери (добродійний Телефон Довіри в Одесі) [1].

Початком ознайомлення широкого українського загалу з практикою волонтерства можна вважати Євро-2012 – чемпіонат Європи з футболу, матчі якого відбувалися в Україні та Польщі. Буквально через два роки, в наслідок початку першого етапу російської агресії, в нашій державі почав поширюватися потужний волонтерський рух на Сході країни, який після певного спаду у період 2017-2021 рр., набуває ще більшої сили з початку повномасштабної агресії РФ 24 лютого 2022 року.

Не дивлячись на беззаперечну суспільну користь волонтерського руху, в умовах війни інколи на ґрунті посиленого контролю з боку

влади виникають випадки “непорозуміння” між окремими чиновниками та волонтерами. Або навпаки – під прикриттям волонтерської діяльності можна спостерігати скоєння примітивних шахрайських обходів та звичайних злочинів – від закупівлі за завищеними у рази цінами продуктів для бійців, які перебувають на фронті до продажу автомобілів, які були отримані у якості гуманітарної допомоги.

За інформацією очільника Нацполіції України Ігора Клименка: “На жаль, авторитет волонтерів використовують шахраї, які привласнюють благодійні внески чи розпродують гуманітарну допомогу. З початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну Національна поліція України зареєструвала 404 таких випадки, 79 осіб вже отримали підозри в межах цих кримінальних проваджень” [2].

Подібні прикри випадки можна спостерігати не тільки з приводу відсутності сумніння та моральної стійкості перед спокусами легкої наживи в окремих осіб, а здебільшого внаслідок явних недоліків та прогалин у чинному законодавстві, що регулює відносини волонтерського руху та складається переважно з адміністративно-правових норм.

Накопичений за останні вісім років досвід вітчизняного волонтерства, без зайвих заперечень можна вважати унікальним, йому фактично вже “заброньовано” гідне місце на сторінках історії відповідного світового руху. І щоб цей досвід мав менше темних відтінків, потрібно вживати вчасних та дієвих запобіжних заходів щодо нормативно-правового вдосконалення волонтерської діяльності в Україні, що мають відбуватися у контексті реалізації державної політики у цій сфері.

Проблеми волонтерства не так давно стали предметом наукових пошуків вітчизняних учених-адміністративістів, зокрема можна відмітити відповідні дослідження Сидоренка К.О., Сірко В.С., Вашкович В.В.. Науково-теоретичною основою для подальшого вивчення цієї важливої проблеми, можуть слугувати праці таких відомих учених як: В.Б. Авер’янов, Ю.П. Битяк, І.П. Голосніченко, В.М. Гаращук, Р.А. Калюжний, Т.О. Коломєць, В.К. Колпаков, А.Т. Комзюк, В.Я. Настюк, О.І. Харитовнова та ін.

Набута практика волонтерства в Україні спонукає не тільки до її схвального оцінювання, а й критичного аналізу та складення своєчасних висновків, спрямованих на усунення існуючих недоліків та помилок, тому розгляд питань особливості державної політики у сфері волонтерської діяльності в Україні є метою даної роботи.

На початку викладення основного матеріалу, необхідного зазначити, що цільовим нормативним актом, положення якого регулюють відно-

сини волонтерства є Закон України від 19 квітня 2011 року № 3236-VI “Про волонтерську діяльність” (далі Закон).

Згідно ст. 1 Закону, волонтерська діяльність - добровільна, соціально спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами шляхом надання волонтерської допомоги.

Волонтерська допомога - роботи та послуги, що безоплатно виконуються і надаються волонтерами. Волонтерська діяльність є формою благодійної діяльності. Безоплатне виконання робіт або надання послуг особами, що здійснюється на основі сімейних, дружніх чи сусідських відносин, не є волонтерською діяльністю.

Волонтерська діяльність ґрунтується на принципах законності, гуманності, рівності, добровільності, безоплатності, неприбутковості.

Волонтерська діяльність здійснюється за 15-ми основними напрямками, серед яких найбільш актуальними в умовах особливого періоду є: надання волонтерської допомоги з метою підтримки малозабезпечених, безробітних, багатодітних, бездомних, безпритульних, осіб, які потребують соціальної реабілітації, осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах; здійснення догляду за хворими, особами з інвалідністю, одинокими, людьми похилого віку та іншими особами, які через свої фізичні, матеріальні чи інші особливості потребують підтримки та допомоги; надання волонтерської допомоги громадянам, які постраждали внаслідок надзвичайної ситуації техногенного чи природного характеру, дії особливого періоду, правових режимів надзвичайного чи воєнного стану...; надання волонтерської допомоги особам, які через свої фізичні або інші вади обмежені в реалізації своїх прав і законних інтересів; надання волонтерської допомоги для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру; надання волонтерської допомоги Збройним Силам України, іншим військовим формуванням, правоохоронним органам, органам державної влади під час дії особливого періоду, дії правового режиму надзвичайного чи воєнного стану...; надання волонтерської допомоги для подолання наслідків бойових дій, терористичного акту, збройного конфлікту, тимчасової окупації; надання волонтерської допомоги для подолання наслідків збройної агресії Російської Федерації проти України та/або іншої країни проти України, а також для післявоєнного відновлення і розвитку України; надання волонтерської допомоги особам/сім'ям, які опинилися у складних життєвих обставинах через шкоду, завдану бойовими діями, терористичним актом, збройним конфліктом, тимчасовою окупацією, збройною агресією Російської Федерації проти України та/або іншої країни проти України.

Волонтерська допомога за зазначеними напрямками може здійснюватися в онлайн-режимі за допомогою мережі Інтернет та інших телекомунікаційних мереж.

Державна політика у сфері волонтерства полягає у тому, що вона в особі її органів та посадових осіб підтримує громадську ініціативу щодо провадження волонтерської діяльності, гарантує і забезпечує захист передбачених Конституцією України та законами прав, свобод і законних інтересів волонтерів, отримувачів волонтерської допомоги, організацій та установ, що залучають до своєї діяльності волонтерів.

Органи державної влади та місцевого самоврядування, їх посадові особи забезпечують сприятливі умови для здійснення волонтерської діяльності, підвищення суспільного престижу такої діяльності та створення передумов для її розвитку, підтримки та заохочення діяльності волонтерів в Україні.

Державна підтримка волонтерської діяльності може здійснюватися шляхом: надання правової, організаційної, методичної, інформаційної допомоги волонтерам, організаціям та установам, що залучають волонтерів до провадження волонтерської діяльності на території України; розроблення та імплементації загальнодержавних цільових програм з підтримки розвитку волонтерства; надання інших видів державної підтримки відповідно до законодавства (ч. 4 ст. 1 Закону).

У відповідності до ст. 3 Закону, реалізація державної політики у сфері волонтерської діяльності здійснюється Кабінетом Міністрів України, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері волонтерської діяльності, іншими органами державної влади та органами місцевого самоврядування в межах своїх повноважень.

Кабінет Міністрів України: забезпечує здійснення єдиної державної політики у сфері волонтерської діяльності; розробляє державні цільові програми у сфері волонтерської діяльності; спрямовує і координує роботу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері волонтерської діяльності, та інших органів виконавчої влади щодо реалізації державної політики та державних цільових програм у сфері волонтерської діяльності.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері волонтерської діяльності: забезпечує реалізацію державної політики у сфері волонтерської діяльності; вживає інших заходів для розвитку та популяризації волонтерської діяльності; сприяє поширенню інформації про волонтерську діяльність; сприяє громадським об'єднанням та благодійним організаціям у їхній діяльності, спрямованій на розвиток

волонтерської діяльності; поширює інформацію про стан реалізації галузевих та регіональних програм сприяння та підтримки волонтерської діяльності; оприлюднює на своєму веб-сайті наявну інформацію про організації та установи, що залучають до своєї діяльності волонтерів, зокрема, інформацію про організації та установи, що залучають іноземців та осіб без громадянства для провадження волонтерської діяльності на території України, протягом трьох робочих днів з дня отримання відповідної інформації; сприяє здійсненню міжнародного співробітництва з питань волонтерської діяльності, узагальнює і поширює практику роботи у цій сфері.

Постановою Кабінету Міністрів України від 26.08.2020 № 783 „Деякі питання Національної соціальної сервісної служби України” (далі – Постанова) створено Національну соціальну сервісну службу України. Нацсоцслужба, відповідно до Положення, затвердженого Постановою, є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра соціальної політики і який реалізує державну політику у сфері соціального захисту населення з питань, зокрема, волонтерської діяльності.

Також зазначеною Постановою урядом було затверджено Положення про Національну соціальну сервісну службу України (далі – Служба).

Серед основних завдань Служби зафіксовано реалізацію державної політики у сфері соціального захисту населення з питань волонтерської діяльності. Під час цього Служба вживає заходів для розвитку та популяризації волонтерської діяльності; сприяє поширенню інформації про волонтерську діяльність; поширює інформацію про стан виконання галузевих і регіональних програм сприяння волонтерській діяльності та її підтримки; оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті наявну інформацію про організації та установи, що залучають для провадження своєї діяльності волонтерів, зокрема тих, які залучають іноземців та осіб без громадянства для провадження волонтерської діяльності на території України; сприяє громадським об'єднанням та благодійним організаціям у забезпеченні волонтерської діяльності; сприяє підтримці та розвитку міжнародного співробітництва з питань волонтерської діяльності, узагальнює і поширює практику роботи у відповідній сфері.

Як бачимо, засадничими началами державної політики у сфері волонтерства є підтримка та сприяння організації та здійсненню волонтерської діяльності.

Виходячи з позицій пріоритетності нормативно-правового забезпечення суспільних потреб пропонується визначення **державної політики**

у сфері волонтерства як діяльності законодавчо визначених державних органів та їх посадових осіб, що спрямована на належне формування, нормативну фіксацію та своєчасну реалізацію об'єктивно існуючих різновидів (груп) суспільних потреб, безпосередньо пов'язаних з волонтерством, а саме: вимог до особи волонтера та волонтерської організації; фіксації їх правового статусу; визначення напрямків роботи; забезпечення соціального захисту та фінансової підтримки волонтерів; здійснення дієвого контролю; визначення випадків припинення функціонування (зокрема й з причин порушення принципів волонтерства).

Волонтерство в Україні як важливе соціальне явище не тільки характеризується своїми здобутками, а тривалий час пов'язується з існуванням низки нерозв'язаних проблем, що тривають не один рік. Так, деяка частина волонтерів перетворилась на професійних “діставал”, які за комісійну винагороду знаходять різне військове обладнання. Інші почали виступати як посередники між тими, хто надає пожертви для військових, і армійськими підрозділами. Вони приймають кошти через свої організації та фонди, нараховуючи з них собі і зарплату і гроші на відрядження. Ще однією проблемою є політизація волонтерства. За даними опитування Центру Разумкова (дослідження проводилось в квітні 2017 року), серед державних та суспільних інституцій найбільшою довірою громадян у той час користувалися волонтерські організації (ім довіряли 66 % опитаних). Далі йдуть Церква (63,3 %), Збройні Сили України (55,9 %), Нацгвардія (49 %). Для порівняння: президенту довіряли 22 % українців, уряду – 12,8, Верховній Раді – 9 %.

Волонтери у той час мали величезний вплив на громадську думку і українське суспільство в цілому. Але вони, насамперед, повинні формувати і розвивати активне та свідоме громадянське суспільство в нашій країні, контролювати владу і її державні інститути, покращувати їх, а не прикривати своїм статусом сумнівні корупційно-олігархічні політичні клани. Ще в 2016 році у волонтерському русі почало накопичуватись розчарування у сенсі своєї роботи. Згадаймо, з яким обуренням сприймали волонтери випадки, коли на базарах і в Інтернеті пропонувались для продажу сухі пайки, військове взуття та одяг. Також, ними розповідалось про десятки фактів безгосподарності – дорога термобілизна, привезена солдатам, не пралась, а викидалась; сотні буржуйок розкидані в тилу, а на передовій їх не вистачає; по всім питанням бійці звикли звертатись не з рапортом до свого керівництва, а до волонтерів. Навіть коли зарплату на передовій підняли до 7-10 тисяч гривень, прохань привезти рукавиці чи цигарки менше не стало. Тому багато активних волонтерів

казали, що просто втомились, емоційно вигоріли і не мають бажання і далі цим займатись [3].

Переважає більшість наведених вище проблем залишається не вирішеними й у теперішній час, через п'ять років в умовах війни, яка після 24 лютого 2022 року (враховуючи періодичні ракетні удари та сотні тисяч внутрішньо переміщених осіб) поширилася на усю територію України. Також, під прикриттям волонтерської діяльності інколи скоюються нові неподобства, зокрема підроблюють документи і стають "псевдоволонтерами". Наприклад, 29-річний син одного проросійського діяча у березні отримав тимчасовий дозвіл на виїзд з України як волонтер за підробленими документами. ЗМІ дізналися, що він виїхав завдяки дозволу, який надала Львівська військова адміністрація на підставі відповідного звернення від ГО "Народна самооборона".

Проте, як виявилось, документ був підробкою – на ньому була фейкова емблема, назва та печатка без ЄДРПОУ. Станом на 29 листопада він досі "волонтерить" за кордоном [4].

На виклики сьогодення мають вчасно реагувати як громадяни, так й суспільство і держава. Так, з 24 лютого до 30 червня 2022 року в Україні зареєстрували 4365 організацій громадянського суспільства. Таку інформацію Центр демократії та верховенства права (ЦЕДЕМ) отримав від Міністерства юстиції України.

Серед зареєстрованих – 3364 благодійні та 1001 громадська організація. Деякі з них є новими, інші – раніше працювали неформально, а зараз отримали офіційний статус. Ці цифри значно перевищують торішні показники. Для прикладу, за весь 2021 рік у країні з'явилися 792 нові благодійні організації. А за трохи більше як 4 місяці 2022-го – у понад 4 рази більше.

Діяльність волонтерів у співпраці з офіційно зареєстрованою неприбутковою організацією – це правильний формат співпраці й організації волонтерства. Водночас офіційна реєстрація організації є лише одним із кроків. Наразі, волонтери, які допомагають військовим, медикам, переселенцям та іншим українцям долати труднощі, до недавнього часу були неналежним чином захищені від ризиків війни [5].

Прикладом своєчасних змін до законодавства у межах державної політики сприяння волонтерству в Україні, можуть слугувати ухвалені 15 серпня 2022 року два закони.

Перший – "Про внесення змін до Закону України "Про волонтерську діяльність" щодо підтримки волонтерської діяльності (Закон № 2519-IX від 15 серпня 2022 року) передбачає: розширення напрямів волонтерської діяльності; поширення норм ст. 6 Закону, яка визначає розмір та порядок виплати одноразової грошової допомоги у разі

загибелі (смерті) або інвалідності волонтера внаслідок поранення (контузії, травми або каліцтва) на волонтерів, що здійснюють діяльність з протидії збройній агресії РФ на всій території України та окремих її місцевостях (урахуванням умов правового режиму воєнного стану); забезпечення можливості для розробки та імплементації загальнодержавних цільових програм з підтримки розвитку волонтерства та інших заходів з метою підтримки волонтерської діяльності в Україні.

Другим Законом № 2520-IX від 15 серпня 2022 року внесені зміни до Податкового кодексу щодо волонтерської діяльності та діяльності неприбуткових установ та організацій в умовах збройної агресії РФ проти України, зокрема: виключення з оподатковуваного доходу волонтера доходів у вигляді витрат неприбуткової організації на проведення медичного огляду та вакцинації волонтера тощо; визначення неоподатковуваними витрати неприбуткової організації на відрядження волонтера (на проїзд, оплату вартості проживання, витрат на харчування оплату телефонних розмов, оформлення закордонних паспортів, дозволів на в'їзд, обов'язкове страхування, інші документально оформлені витрати); визначення такими, що не включаються громадськими та благодійними організаціями до розрахунку суми для реєстрації платником ПДВ операцій з ввезення гуманітарної допомоги.

Іншими загальними суспільними потребами у сфері волонтерства, які потребують свого втілення у життя є збільшення терміну безвізового перебування волонтерів-іноземців на території України до 180 діб, посилення вимог до особи волонтера (особливо яка допомагає ЗСУ) та дотримання принципу розумної достатності під час реалізації контрольних функцій у вказаній сфері з боку відповідних органів виконавчої влади.

На підставі викладеного можна **констатувати**, що головними особливостями, які впливають на характер і зміст державної політики української держави у сфері волонтерської діяльності є: незавершеність процесів становлення в нашій країні інститутів громадянського суспільства та правової держави; наявність законодавчої невизначеності щодо владних структур на які покладене завдання формування відповідної політики; домінування серед владних суб'єктів реалізації даної політики органів виконавчої влади вищого та центральних рівнів з певним зниженням значення регіонального рівня виконавчої влади та органів місцевого самоврядування; відсутність досвіду довготривалої практики волонтерської діяльності, що пояснюється відносно недавнім її поширенням в сучасній Україні (лише з початку 90-х років минулого століття); превалювання мілітарного формату волонтерства, що розпочалося

з 2014 року і триває до тепер; домінування допомоги та сприяння волонтерству у змісті відповідної політики.

Крім того, якість державної політики у сфері волонтерської діяльності залежить від повного та своєчасного втілення у життя (за допомогою законотворчості) об'єктивно існуючих груп

суспільних потреб у цій сфері, недопущення підміни волонтерством окремих функцій держави (особливо це стосується матеріально-технічного постачання до ЗСУ) та забезпечення безальтернативності дії таких засад волонтерства як добровільність, соціальна спрямованість, неприбутковість та корисність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Історія волонтерського руху. <https://smaidan.jimdofree.com/про-нас/робота-волонтера/історія-волонтерства/>
2. Ігор Клименко. Поліція оголосила 79 підозр за фактами продажу гумдопомогами псевдоваолонерами. 10 вересня 2022. <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3568616-policia-ogolosila-79-pidozr-za-faktami-prodazu-gumdopomogi-psevdovolonterami-klimenko.html>
3. Михайло Матяш. Українське волонтерство – явище унікальне, але не без проблем. 13 листопада 2017. <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2342731-ukrainske-volonterstvo-avise-unikalne-ale-ne-bez-problem.html>
4. Роман Петренко. Син Портнова виїхав з України за підробленими документами – ЗМІ. 29 листопада 2022. <https://www.pravda.com.ua/news/2022/11/29/7378536>
5. За час повномасштабної війни в Україні з'явилося 4365 громадських та благодійних організацій. 21 липня 2022. <https://cedem.org.ua/direction-gromadyanske-suspilstvo/iniatyva-sektoralnoyi-pidtrymky/>

REFERENCES

1. Istoriiia volonterskoho rukhu [The history of the volunteer movement]. Retrieved from: <https://smaidan.jimdofree.com/про-нас/робота-волонтера/історія-волонтерства/>
2. Ihor Klymenko. Politsiia oholosyla 79 pidozr za faktamy prodazhu humdopomohamy psevdovaoloneramy. 10 veresnia 2022 [The police announced 79 suspicions based on the facts of the sale of gum aids by pseudo-volunteers. September 10, 2022]. Retrieved from: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3568616-policia-ogolosila-79-pidozr-za-faktami-prodazu-gumdopomogi-psevdovolonterami-klimenko.html>
3. Mykhailo Matyash. Ukrainske volonterstvo – yavyshche unikalne, ale ne bez problem. 13 lystopada 2017 [Ukrainian volunteering is a unique phenomenon, but not without problems. November 13, 2017]. Retrieved from: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2342731-ukrainske-volonterstvo-avise-unikalne-ale-ne-bez-problem.html>
4. Roman Petrenko. Syn Portnova vyikhav z Ukrainy za pidroblenymy dokumentamy – ZMI. 29 lystopada 2022 [Portnov's son left Ukraine with forged documents - mass media. November 29, 2022]. Retrieved from: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/11/29/7378536>
5. Za chas povnomasshtabnoi viiny v Ukraini z'avylosia 4365 hromadskykh ta blahodiinykh orhanizatsii. 21 lypnia 2022 [During the full-scale war, 4,365 public and charitable organizations appeared in Ukraine. July 21, 2022]. Retrieved from: <https://cedem.org.ua/direction-gromadyanske-suspilstvo/iniatyva-sektoralnoyi-pidtrymky/>